DÎNDE BİLGİ SAHİBİ OLMANIN FAZÎLETİ

[Türkçe]

فضل التفقه في الدين

[باللغة التركية]

Salih b. Fevzân el-Fevzân

صالح بن فوزان الفوزان

Terceme: Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik eden: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu-Riyad

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 - 2008

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd, Âlemlerin Rabbi Allah'adır. Salât ve selâm, Peygamberimiz Muhammed'in, âile halkının, ashâbının ve kıyâmet gününe kadar onlara en güzel şekilde uyanların üzerine olsun.

Hiç şüphe yok ki dînde bilgili olmak, en fazîletli amellerden olup her türlü iyiliğin belirtisidir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ.)) [متفق عليه]

"Allah, kimin hakkında iyilik dilerse, onu dînde bilgili kılar."[1]

Bunun sebebi de şudur: Sâlih amelin temelini oluşturan faydalı ilim, ancak dînde bilgili olmakla elde edilir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرۡسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلۡهُدَىٰ وَدِينِ ٱلۡحَقِّ لِيُظۡهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾ Z [سورة الفتح الآية: ٢٨]

"Bütün dinlere üstün kılmak için elçisini (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i) hidâyet ve hak dîn ile gönderen O'dur (Allah'tır). (Ey Peygamber!) Şâhit olarak Allah sana yeter."[2]

Tefsîr âlimleri, âyette geçen 'hidâyet'ten kasıt, faydalı ilimdir; 'hak dîn'den kasıt ise, sâlih ameldir, demişlerdir.

Nitekim Allah Teâlâ, Peygamberi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, kendisinden ilmini artırmasını istemesini emrederek şöyle buyurmuştur:

[... 0 1 2 3 4 Z [سورة طه من الآية: ١١٤]

“(Ey Peygamber!) De ki: Rabbim! Benim ilmimi artır.”[3]

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Allah -azze ve celle-'nin:

---

[1] Muttefekun Aleyh: Buhârî ve Müslim, Muâviye'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet etmişlerdir. Buhârî; 71 (1/216) "İlim Kitabı":13, "Fethu'l-Bârî" ile birlikte. Müslim; 2386 (4/128) "Zekât Kitabı": 33 Nevevî Şerhi ile birlikte.

[2] Fetih Sûresi: 28

[3] Tâhâ Sûresi: 114

[سورة طه من الآية: ١١٤] Z 4 3 2 1 0 ... [

“(Ey Peygamber!) De ki: Rabbim! Benim ilmimi artır.”[1]

Sözü, ilmin fazîleti hakkında olduğuna apaçık delildir. Çünkü Allah Teâlâ, Peygamberi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, ilimden başka bir şeyi kendisinden artırmasını talep etmesini emretmemiştir."[2]

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de faydalı ilim öğrenilen meclisleri "Cennet Bahçeleri" olarak adlandırmış ve âlimlerin, peygamberlerin vârisleri olduğunu haber vermiştir.

Hiç şüphesiz insanın herhangi bir ameli yerine getirmeden önce, o ameli doğru bir şekilde yerine getirmenin yolunu öğrenmesi gerekir. Böylece bu ameli geçerli olsun ve onun edâ edilmesinden umulan hedef ve gâye gerçekleşsin.

O halde insan, nasıl olur da -cehennem ateşinden kurtulması ve cennete girmesi ona bağlı olan bir ibâdete- ilimsiz olarak ve öğrenmeden Rabbine ibâdet etmeye girişir?! Ayrıca insanlar, ilim ve amel konusunda üç gruba ayrılmışlardır:

Birincisi: Faydalı ilim ile sâlih ameli birlikte elde eden kimselerdir. Allah Teâlâ onları, kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehitler ve sâlihlerin yoluna iletmiştir. Onlar ne güzel arkadaştırlar!

İkincisi: Faydalı ilmi öğrendiği halde bu ilme göre hareket etmeyen kimselerdir. Bu kimseler, Allah Teâlâ'nın kendilerine gazap ettiği yahudiler ve onların yolundan gidenlerdir.

Üçüncüsü: İlimsiz olarak (bilgisizce) amel edenlerdir. Bu kimseler de, dalâlet ehli olan hıristiyanlar ve onların yolundan gidenlerdir.

Namazlarımızda her rekâtta okuduğumuz Fâtiha sûresindeki Allah Teâlâ'nın şu sözü bu üç grubu kapsamaktadır:

@ ? > = < ; : 9 8 7 [

[سورة الفاتحة الآيتان: ٦ – ٧] Z D C B A

"Bizi dosdoğru yola (İslâm'a) ilet. Kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların ve (senin yolundan) sapıtanların yoluna değil."[3]

---

[1] Tâhâ Sûresi: 114

[2] "Fethu'l-Bârî"; c: 1, s: 187

[3] Fâtiha Sûresi: 6-7

Değerli âlim Muhammed b. Süleyman et-Temîmî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ'nın:

[سورة الفاتحة من الآية:7] Z C B A @ ? [

"Gazaba uğrayanların ve (senin yolundan) sapıtanların yoluna değil."[1]

Âyette geçen "Gazaba uğrayanlar": İlimleriyle amel etmeyen ve buna göre hareket etmeyen âlimlerdir.

"Sapıtanlar": İlimsiz olarak (bilgisizce) amel edenlerdir.

Birincisi; yahudilerin sıfatıdır. İkincisi ise, hıristiyanların sıfatıdır.

Birçok insan, tefsirde kendilerine gazap olunanlar yahudilerdir, sapıtanlar ise hıristiyanlardır, diye gördükleri zaman, bu vasıfların sadece onlara has olduğunu zannetmektedirler.Oysa bu kimse, Rabbi Allah Teâlâ bu duâ ile duâ edip yalvar-masını kendisine farz kıldığını okumakta ve bu sıfatlara sahip kimselerin yolundan Allah Teâlâ'ya sığınmaktadır!! Subhanallah!

Allah Teâlâ kendisine bunu öğrettiği, onun için bunu seçtiği ve her zaman Rabbine bununla duâ etmesini kendisine farz kıldığı halde, insan nasıl olur da bundan sakınmaz?!

Nasıl olur da bu davranışının, Allah Teâlâ'ya kötü zanda bulunmak olduğunu düşünemez?!" [2]

Değerli âlim Muhammed et-Temîmî -Allah ona rahmet etsin-,-ister farz namaz olsun, isterse nâfile namaz olsun- namazlarımızda her rekatta, bu büyük sûrenin (Fâtiha sûresinin) okunmasının farz kılınışındaki hikmeti bize açıklamaktadır.

Bu sûre, büyük sırları içermektedir ki bunlardan birisi de işte şu büyük duâdır:

Allah Teâlâ, dünya ve âhirette kurtuluş yolu olan, faydalı ilim ve sâlih amel sahiplerinin yoluna ileten davranışlarda bizi muvaffak kılsın ve sâlih ameli yapmaktan veya faydalı ilim öğrenmekten geri kalarak helâk olanların yolundan uzak etsin.

Sonra bilmelisin ki kıymetli okuyucu kardeş!

---

[1] Fâtiha Sûresi: 6-7

[2] Yazarın sözü burada bitmektedir. Bkz: İbn-i Ğannâm; "Necd Tarihi"; s: 491

Faydalı ilim, anlayarak ve iyice düşünerek Kur'an ve sünnetten ancak elde edilir.Bu konuda öğretmenlerden, tefsir, hadis şerhleri ve fıkıh kitapları ile nahiv ve Kur'an-ı Kerim'in indiği dil olan Arap diliyle ilgili kitaplardan yardım alınmalıdır. Çünkü bütün bu kitaplar, Kur'an ve sünneti anlamanın yoludur.

Ey müslüman kardeş!

Amelinin geçerli olabilmesi için şunları yapman gerekir:

Namaz, oruç ve hac gibi ibâdetleri doğru ve düzgün bir şekilde yerine getirmen için dîninin emirlerinin öğrenmelisin.

Malının zekâtını vermek için zekât ile ilgili hükümleri öğrenmelisin.

Aynı şekilde, kazancının helâl, yediğin lokmanın helâl ve duânın kabul olması için, ihtiyacın olan ve Allah Teâlâ'nın sana helâl kıldığı şeyleri alman ve haram kıldığı şeylerden de sakınman için muamelâtla ilgili hükümleri öğrenmelisin.

Ne zaman azmin düzgün ve niyetin iyi olursa, öğrenme ihtiyacı duyduğun bütün bunları, Allah Teâlâ'nın izniyle kolayca elde edilebilirsin.

Bu sebeple faydalı kitapları okumaya gayret etmeli ve sana karmaşık gelen meseleleri sorman ve dîninin hükümlerini onlardan alman için âlimlerle bağlantı halinde olmalısın. Yine, câmi ve buna benzer yerlerde düzenlenen sempozyumlara ve dîni konferanslara iştirak etmeli ve bunlara önem vermelisin.

Radyodan yayınlanan dînî programları dinlemeli, dînî meselelere yer veren dînî dergi ve yayınları okumalısın.Sana destek olacak bu hayırlı şeyleri elde etmeye gayret edersen, -Allah Teâlâ'nın izniyle- bilgilerin artacak ve ilim nuruyla aydınlanacaksın.

Kıymetli kardeşim!

Unutma ki, ilim, amel ile gelişir ve artar. Bildiklerinle amel edersen, Allah Teâlâ senin ilmini artırır.

Hikmetli bir sözde şöyle denilmiştir:

"Her kim, bildiği ile amel ederse, Allah Teâlâ ona bilmediklerini öğretir."

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu emri bunu doğrulamaktadır:

[... وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾ Z

[سورة البقرة من الآية: ٢٨٢]

"(Emrettiklerini yerine getirmek ve yasakladıklarından da sakınmak sûretiyle) Allah’tan korkun. Allah (dîn ve dünya ile ilgili bütün işlerinizi düzelten şeyleri) size öğretiyor.Allah her şeyi hakkıyla bilendir."[1]

Vakitlerin uğrunda harcanması en lâyık olan ve akıl sahiplerinin onu elde eltmek için yarıştığı, kalplerin onunla hayat bulduğu ve amellerin onunla temize çıktığı şey, ilimdir.

Nitekim Allah Subhâbehu ve Teâlâ, ilmiyle âmil olan âlimleri övmüş ve apaçık kitabında onların şânını yücelterek şöyle buyurmuştur:

[... قُلْ هَلْ يَسْتَوِي ٱلَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ ﴿٩﴾ Z

[سورة الزمر من الآية: ٩]

"(Ey Peygamber!) De ki: Hiç (Rablerini ve hak dînlerini) bilenlerle (bunlardan hiçbir şeyi) bilmeyenler bir olur mu? (Tabii ki onlar bir olmazlar.) Ancak akıl sahipleri, (akl-ı selim/sağduyulu olanlar) düşünüp ibret alırlar (bu farkı bilirler)."[2]

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

[... يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ à ٱلْعِلْمَ â ۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ ç

[سورة المجادلة من الآية: ١١] Z è

"Allah da içinizden (samimi olarak) îmân edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltsin.Allah bütün yaptıklarınızdan haberdârdır."[3]

Allah Subhânehu ve Teâlâ kendilerine ilim verilenlerin özelliklerinin, îmânı ikrar etmek olarak açıklamıştır.

Daha sonra Allah Teâlâ,yapmakta olduğumuz her şeyden haberdâr olduğunu ve onları gördüğünü haber vermiştir. Böylelikle bize, ilim ile amelin birlikte olması gerektiğini göstermek, bütün bunların îmândan ve O'nun gözetimin-den kaynaklanması içindir.

Biz, iyilik ve takvâda yardımlaşma görevi gereği, -Allah Teâlâ'nın izniyle- âlimlerimizin çıkardıkları hükümleri ve kitaplarında yazdıkları bazı fıkhî bilgileri, inkânımız ölçüsünce bu kitap aracılığıyla sana sunacağız.

Bu çalışmanın, faydalı ilimden faydalanmana ve onu öğrenmene iten bir güç olmasını ümit ederiz.

---

[1] Bakara Sûresi: 282
[2] Zümer Sûresi: 9
[3] Mücâdele Sûresi: 11

Allah Teâlâ'dan, bize ve sana faydalı ilim vermesini ve bizi ve seni sâlih amel işlemeye muvaffak kılmasını dileriz.

Yine, Allah Teâlâ'dan, bize, hakkı hak olarak göstermesini ve ona uymayı nasip etmesini, bâtılı da bâtıl olarak göstermesini ve ondan sakınmamızı nasip etmesini dileriz.

Hiç şüphesiz ki O, duâları işiten ve kabul edendir.